מתמטיקה ב

פרק 6 - פונקציות בשני משתנים לכלכלנים - עקומות שוות ערך ונגזרות חלקיות

תוכן העניינים

1. פונקציות של שני משתנים - קווי גובה 1
2. נגזרות חלקיות 5

פונקציות של שני משתנים – קווי גובה

שאלות

1) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=\frac{y}{x}$?

שרטט מפת קווי גובה.

2) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=\ln x+\ln y$?

שרטט מפת קווי גובה.

3) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=x^2+y^2$?

שרטט מפת קווי גובה.

4) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=\sqrt{1-x^2-y^2}$?

שרטט מפת קווי גובה.

5) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=\ln(x^2-y)$?

שרטט מפת קווי גובה.

6) מהו תחום ההגדרה של הפונקציה: $f(x,y)=x\sqrt{y}$?

שרטט מפת קווי גובה.

7) תהי: $u(x,y)=(x+p)(y+q)$, $x\geq 0$, $y\geq 0$ פונקציית תועלת של פרט.

הנקודות: $(0,14)$, $(3,2)$, $(1,6)$ מונחות על אותה עקומת אדישות.

א. מצא את p ו- q. הצב אותם בפונקציית התועלת.

ב. מהי משוואת עקומת האדישות עליה מונחות הנקודות הנתונות?
עליך להגיע למשוואה מפורשת. שרטט את עקומת האדישות.

8) שרטט לפונקציה: $f(x,y)=\begin{cases}x^2+3x-y-3 & x^2\geq y\\ -x^2+3x+y-3 & x^2<y\end{cases}$

את קו הגובה: $f(x,y)=1$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

9) נגדיר: $f(x,y)=\begin{cases}3x+y & y>x\\ 4x & y\le x\end{cases}$. הנח כי: $x,y\ge 0$.

שרטט את העקומות שוות הערך: $f(x,y)=4,12$ עבור הפונקציה הנתונה.

10) שרטט את מפת העקומות שוות הערך של: $f(x,y)=\min\left\{\frac{x}{3},y\right\}$, $f:R_+^2\to R_+$.

11) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=\min\{3x,y\}$.

12) שרטט לפונקציה: $f(x,y)=\min\left\{y-x^2,x+y\right\}$,

את קווי הגובה: $f(x,y)=0$, $f(x,y)=2$.

13) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=\begin{cases}x^2-y & x\le 1\\ 2x+y & x>1\end{cases}$.

א. שרטט את קו הגובה: $f(x,y)=0$.

ב. לאילו ערכי C קו הגובה: $f(x,y)=C$ יהיה קו רציף?
צייר את קו הגובה במקרה זה.

14) פונקציית התועלת של פרט הצורך את המוצרים x ו- y היא:

$$u(x,y)=\begin{cases}y-x^2+4x & x\le 4\\ x-y & 4<x\le 6\\ y-\ln x & 6<x\end{cases}.$$

א. שרטט את קו הגובה: $u(x,y)=3$.

ב. הסבר מהי המשמעות הכלכלית של קו הגובה שמצאת.

ג. ידוע כי הפרט צורך את הכמויות $(4,8)$.
האם הפרט יהיה אדיש במעבר לצריכת הכמויות $(7,9)$?

15) שרטט את מפת העקומות שוות הערך של: $f(x,y)=100-5x-2y$, $f:R^2\to R$.

באיזה כיוון עליך לזוז מעקומה לעקומה על מנת להגדיל את הערך של f?

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

16) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=3x-y+3$.

17) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=x^3-y$.

18) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=(x-1)^2+(y+3)^2$.

19) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=e^{x-y}$.

20) שרטט עקומות שוות ערך לפונקציה: $f(x,y)=2\ln x+\ln y$.

21) שרטט לפונקציה: $f(x,y)=(x-y)^2$,

את קווי הגובה: $f(x,y)=4$, $f(x,y)=0$.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

תשובות סופיות

1) $x \neq 0$, המישור ללא ציר ה- y .

2) $x > 0, y > 0$, הרביע הראשון ללא הצירים.

3) כל המישור.

4) $x^2 + y^2 \leq 1$, עיגול היחידה.

5) $y < x^2$

6) $y \geq 0$, חצי המישור העליון.

7) א. $u(x,y) = (x+1)\cdot(y+2)$, $p=1$, $q=2$ ב. $y = \frac{16}{x+1} - 2$

8) ראה סרטון.

9) ראה סרטון.

10) ראה סרטון.

11) ראה סרטון.

12) ראה סרטון.

13) א. ראה סרטון. ב. $C = 1.5$

14) א. ראה סרטון. ב. ראה סרטון. ג. הפרט לא אדיש.

15) ראה סרטון.

16) ראה סרטון.

17) ראה סרטון.

18) ראה סרטון.

19) ראה סרטון.

20) ראה סרטון.

21) ראה סרטון.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

פונקציות של שני משתנים – נגזרות חלקיות

שאלות

1) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=4x^3-3x^2y^2+2x+3y$.
חשב את הנגזרת לפי x ואת הנגזרת לפי y.

2) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=x^5\cdot\ln y$.
חשב את הנגזרת לפי x ואת הנגזרת לפי y.

3) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=\dfrac{x^2y^4\left(\sqrt{y}+5\ln y\right)}{y^2+5y+y^y}$.
חשב את הנגזרת לפי x.

4) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=\left(x^2+y^3\right)\cdot\left(2x+3y\right)$.
חשב את הנגזרת לפי x ואת הנגזרת לפי y.

5) נתונה הפונקציה: $f(x,y)=\dfrac{x^2-3y}{x+y^2}$.
חשב את הנגזרת החלקית לפי x ואת הנגזרת לפי y.

6) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור: $f(x,y)=x^3+y^3-6xy$.

7) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור:
$f(x,y)=x^3+y^3+3(1-y)(x-y)$.

8) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור: $f(x,y)=xy(x-y)$.

9) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור:
$f(x,y)=(x-9)(2y-6)(4x-3y+12)$.

10) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור: $f(x,y)=e^{xy}(x+y)$.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

11) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור : $f(x,y)=e^{x+y}\left(x^2+y^2\right)$.

12) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור : $f(x,y)=\left(x^2+2y^2\right)e^{-\left(x^2+y^2\right)}$.

13) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור : $f(x,y)=\ln\left(1+x^2+y^2\right)$.

14) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור : $f(x,y)=\ln\left(x^2+y^2\right)$.

15) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור : $f(x,y)=\ln\left(\sqrt[3]{x^2+y^2}\right)$.

16) חשב : $f'_{xy}(1,1)$ עבור : $f\left(x,y\right)=\ln\left(xy-x^2-y^2\right)$.

17) חשב : $f'_{xy}(1,1)$ עבור : $f\left(x,y\right)=\ln\left(x^2+y^2\right)$.

18) חשב : $f'_{xy}(1,1)$ עבור : $f\left(x,y\right)=\sqrt{x^2+y^2}$.

19) נתון : $z\left(x,y\right)=\ln\left(\sqrt{x}+\sqrt{y}\right)$.

הוכח כי : $x\cdot\frac{\partial z}{\partial x}+y\cdot\frac{\partial z}{\partial y}=\frac{1}{2}$.

20) נתון : $f\left(x,y,z\right)=e^x\cdot\left(y^2-\frac{1}{z}\right)$.

חשב : $\frac{\partial f}{\partial x}\left(0,-1,\frac{1}{2}\right)$, $\frac{\partial f}{\partial y}\left(0,-1,\frac{1}{2}\right)$, $\frac{\partial f}{\partial z}\left(0,-1,\frac{1}{2}\right)$.

21) נתון : $f\left(x,y\right)=\frac{x^2}{\ln y+x}$.

חשב : $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(1,e)$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(1,e)$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x\partial y}(1,e)$.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

22) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור:
$f(x,y)=4x^2-x^2y^2+4x+10y$.

23) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור: $f(x,y)=x^4\cdot\ln y$.

24) חשב את כל הנגזרות החלקיות עד סדר שני עבור: $f(x,y,z)=xyz$.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

תשובות סופיות

1) $f_y(x,y)=-6x^2y+3$, $f_x(x,y)=12x^2-6xy^2+2$

2) $f_y(x,y)=\frac{x^5}{y}$, $f_x(x,y)=5x^4\ln y$

3) $f_x(x,y)=\frac{y^4\left(\sqrt{y}+5\ln y\right)}{y^2+5y+y^y}\cdot 2x$

4) $f_y(x,y)=(2x+3y)+3\left(x^2+y^2\right)$, $f_x(x,y)=2x(2x+3y)+2\left(x^2+y^3\right)$

5) $f_y(x,y)=\frac{-3x-3y^2-2x^2y+6y^2}{\left(x+y^2\right)^2}$, $f_x(x,y)=\frac{2x\left(x+y^2\right)-1\left(x^2-3y\right)}{\left(x+y^2\right)^2}$

6) סדר ראשון:

$f_y(x,y)=3y^2-6x$, $f_x(x,y)=3x^2-6y$

סדר שני:

$f_{yx}=-6$, $f_{xy}=0-6$, $f_{yy}=6y-0$, $f_{xx}=6x-0$

7) סדר ראשון:

$f_y(x,y)=3y^2+3-3x-6y$, $f_x(x,y)=3x^2+3-3y$

סדר שני:

$f_{xy}=f_{yx}=-3$, $f_{yy}=6y-6$, $f_{xx}=6x$

8) סדר ראשון:

$f_y(x,y)=x^2-2xy$, $f_x(x,y)=2xy-y^2$

סדר שני:

$f_{xy}=f_{yx}=2x-2y$, $f_{yy}=-2x$, $f_{xx}=2y$

9) סדר ראשון:

$f_x(x,y)=2\left[8xy-3y^2\cdot 1-24x-0+57y\cdot 1+72+0+0\right]$,

$f_y(x,y)=2\left[4x^2\cdot 1-3x\cdot 2y-0-54y+57x\cdot 1+0+27+0\right]$

סדר שני:

$f_{yy}=2\left[0-6x\cdot 1-54+0+0\right]$, $f_{xx}=2\left[8y-0-24\right]$,

$f_{xy}=f_{yx}=2\left[8x\cdot 1-6y-0+57+0\right]$

10) סדר ראשון:

$f_y(x,y)=e^{xy}\left(x^2+xy+1\right)$, $f_x(x,y)=e^{xy}\left(xy+y^2+1\right)$

סדר שני:

$f_{yy}=e^{xy}\cdot x\cdot\left(x^2+xy+1\right)+(0+x)\cdot e^{xy}$, $f_{xx}=e^{xy}\cdot y\cdot\left(xy+y^2+1\right)+(y+0+0)\cdot e^{xy}$,

$f_{xy}=f_{yx}=e^{xy}\cdot x\cdot\left(xy+y^2+1\right)+(x+2y)\cdot e^{xy}$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

11) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=e^{x+y}\left(x^2+y^2+2y\right)\ ,\ f_x(x,y)=e^{x+y}\left(x^2+y^2+2x\right)$$

סדר שני:

$$f_{xx}=e^{x+y}\cdot\left(x^2+y^2+2x\right)+\left(2x+2\right)\cdot e^{x+y}\ ,\ f_{yy}=e^{x+y}\cdot\left(x^2+y^2+2y\right)+\left(2y+2\right)\cdot e^{x+y}$$

$$f_{xy}=f_{yx}=e^{x+y}\cdot\left(x^2+y^2+2x\right)+2y\cdot e^{x+y}$$

12) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=e^{-x^2-y^2}\left(4y-2x^2y-4y^3\right)\ ,\ f_x(x,y)=e^{-x^2-y^2}\left(2x-2x^3-4xy^2\right)$$

סדר שני:

$$f_{xx}=e^{-x^2-y^2}\left(-2x\right)\cdot\left(2x-2x^3-4xy^2\right)+\left(2-6x^2-4y^2\right)\cdot e^{-x^2-y^2}$$

$$f_{yy}=e^{-x^2-y^2}\left(-2y\right)\cdot\left(4y-2x^2y-4y^3\right)+\left(4-2x^2-12y^2\right)\cdot e^{-x^2-y^2}$$

$$f_{xy}=f_{yx}=e^{-x^2-y^2}\left(-2y\right)\cdot\left(2x-2x^3-4xy^2\right)+\left(-4x\cdot 2y\right)\cdot e^{-x^2-y^2}$$

13) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=\frac{2y}{1+x^2+y^2}\ ,\ f_x(x,y)=\frac{2x}{1+x^2+y^2}$$

סדר שני:

$$f_{xx}=\frac{2x\left(1+x^2+y^2\right)+2x\cdot 2x}{\left(1+x^2+y^2\right)^2}\ ,\ f_{yy}=\frac{2\cdot\left(1+x^2+y^2\right)-2y\cdot 2y}{\left(1+x^2+y^2\right)^2}$$

$$f_{xy}=f_{yx}=\frac{0\cdot\left(1+x^2+y^2\right)-2y\cdot 2x}{\left(1+x^2+y^2\right)^2}$$

14) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=\frac{2y}{x^2+y^2}\ ,\ f_x(x,y)=\frac{2x}{x^2+y^2}$$

סדר שני:

$$f_{xx}=\frac{2\left(x^2+y^2\right)-2x\cdot 2x}{\left(x^2+y^2\right)^2}\ ,\ f_{yy}=\frac{2\left(x^2+y^2\right)-2y\cdot 2y}{\left(x^2+y^2\right)^2}$$

$$f_{xy}=f_{yx}=\frac{0\left(x^2+y^2\right)-2y\cdot 2x}{\left(x^2+y^2\right)^2}$$

15) ראה סרטון.

16) $f_{xy}(1,1)=-2$

17) $f_{xy}(1,1)=1$

18) $f_{xy}(1,1)=\frac{-1}{2\sqrt{2}}$

19) הוכחה.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©

20) $f_z=4\ ,\ f_y=-2\ ,\ f_x=-1$

21) $f_{xy}=f_{yx}=-\frac{1}{4e}\ ,\ f_{yy}=\frac{\frac{4}{e^2}\left(1+\frac{1}{e}\right)}{16}\ ,\ f_{xx}=\frac{1}{4}$

22) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=-2x^2y+10\ ,\ f_x(x,y)=8x-2xy^2+4$$

סדר שני:

$$f_{xy}=f_{yx}=-4xy\ ,\ f_{yy}=-2x^2\ ,\ f_{xx}=8-2y^2$$

23) סדר ראשון:

$$f_y(x,y)=x^4\cdot\frac{1}{y}\ ,\ f_x(x,y)=4x^3\ln y$$

סדר שני:

$$f_{xy}=f_{yx}=\frac{4x^3}{y}\ ,\ f_{yy}=-\frac{x^4}{y^2}\ ,\ f_{xx}=12x^2\ln y$$

24) סדר ראשון:

$$f_z(x,y,z)=xy\cdot 1\ ,\ f_y(x,y)=xz\cdot 1\ ,\ f_x(x,y,z)=yz\cdot 1$$

סדר שני:

$$f_{yz}=x\cdot 1\ ,\ f_{xz}=y\cdot 1\ ,\ f_{xy}=f_{yx}=z\cdot 1\ ,\ f_{zz}=0\ ,\ f_{yy}=0\ ,\ f_{xx}=0$$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il
כתב ופתר – גיא סלומון ©